

زمستان خونین

سرکوب خیزش ۱۴۰۴-۱۴۰۵ در جمهوری اسلامی ایران: گزارش مستند

۸-۹ ژانویه

مرگبارترین شبها

+200

شهرها، هر ۳۱ استان

+100,000

بازداشت شده

+42,000

معترض کشته شده

گردآوری شده از آرشیو عمومی در iranholocaust.org. پروژه مستندسازی مستقل؛ وابسته به هیچ دولت، حزب سیاسی یا سازمان مخالف نیست. منتشر شده تحت مجوز CC BY 4.0.

خلاصه اجرایی

بین اواخر دسامبر ۲۰۲۵ و فوریه ۲۰۲۶، جمهوری اسلامی ایران با بزرگترین جنبش اعتراضی پایدار در تاریخ خود مواجه شد. تظاهرات ثبت شده در بیش از ۲۰۰ شهر در سراسر ۳۱ استان با شلیک مستقیم، دستگیری‌های گسترده و از ژانویه ۲۰۲۶، اعدام‌های سریع معترضان بازداشت شده مواجه شد.

این گزارش سوابق عمومی موجود در آرشیو iranholocaust.org را گردآوری می‌کند: گاه‌شمار اعتراضات، وقایع شب‌های ۸ و ۹ ژانویه ۲۰۲۶، آمار تلفات و بازداشت‌های گردآوری شده توسط ناظران مستقل، نهادهای مسئول سرکوب، و واکنش دولت‌های خارجی و نهادهای چندجانبه. هر بخش از صفحه منتشرشده مربوطه در آرشیو گرفته شده است که منبع‌یابی هر مورد را شامل می‌شود.

ارقام ذکر شده در اینجا برآوردهایی هستند که تحت شرایط محدودیت اینترنت، دادگاه‌های بسته و ممانعت از دسترسی بازرسان مستقل گردآوری شده‌اند. آنها باید به عنوان حداقل مستند شده در نظر گرفته شوند تا یک مجموع قطعی؛ محدودیت‌ها در بخش ۷ توضیح داده شده‌اند.

یافته‌های کلیدی

۱. نیروی مرگبار علیه معترضان غیرمسلح به عنوان یک روش معمول کنترل جمعیت استفاده شد، نه به عنوان یک واکنش استثنایی به خشونت.
۲. شب‌های ۸ و ۹ ژانویه ۲۰۲۶ مرگبارترین دوره ثبت‌شده قیام را نشان می‌دهد که رشت در استان گیلان بالاترین آمار تلفات در یک شب را ثبت کرده است.
۳. اعدام‌ها پس از محاکمات غیرعلنی، بدون وکیل انتخابی متهم و بر اساس اعترافات که متهمان اظهار داشتند اجباری بوده، در طول این دوره ادامه یافت.
۴. قطعی ارتباطات همزمان با سنگین‌ترین عملیات‌ها اعمال شد، که مستندسازی همزمان را سرکوب کرده و آمار تلفات ثبت‌شده را کاهش داد.
۵. واکنش بین‌المللی عمدتاً اعلامی بود. بیانیه‌های ابراز نگرانی به ندرت با تحریم‌های ساختاری، کاهش روابط یا ارجاع به مکانیزم‌های پاسخگویی همراه شد.
۶. اساس شواهد به عمد توسط دولت ناقص نگه داشته شده است. ناظران مستقل، خانواده‌ها و شبکه‌های دیاسپورا همچنان کانال اصلی مستندسازی هستند.

فهرست مطالب

۱. پیشینه: چگونه قیام آغاز شد
۲. گاه‌شمار اعتراضات
۳. شب‌های ۸ و ۹ ژانویه ۲۰۲۶
۴. تلفات، بازداشت‌ها و اعدام‌ها
۵. دستگاه سرکوب
۶. واکنش بین‌المللی
۷. روش‌شناسی و محدودیت‌ها
۸. فهرست مصور: جان‌باختگان با ذکر نام
۸. توصیه‌ها
- پیوست: منابع و مجموعه داده‌ها

توضیح محتوا: این گزارش به شرح کشتار، شکنجه، مرگ در بازداشت، خشونت جنسی و اعدام‌ها، از جمله اعدام نوجوانان می‌پردازد.

پیشینه: چگونه قیام آغاز شد

علل پشت قیام کنونی، تفاوت‌های آن با موج‌های اعتراضی پیشین، و واکنش حکومت.

پاسخ کوتاه. ایرانیان اعتراض می‌کنند زیرا چهار دهه نارضایتی به هم پیوسته است: حجاب اجباری و پلیس بر بدن زنان، اعدام‌های دسته‌جمعی، فروپاشی اقتصادی، و کمبود نیازهای اولیه مانند آب و برق. موج کنونی از اواخر دسامبر ۲۰۲۵ آغاز شد و به بیش از ۲۰۰ شهر گسترش یافت که با تیراندازی مستقیم، بازداشت‌های گسترده و قطع اینترنت مواجه شد.

مردم درباره چه چیزی اعتراض می‌کنند؟

- **حجاب اجباری و پلیس بر زنان.** The گشت ارشاد، نظارت بر زنان در خودروها و محل کار، و مرگ مهسا امینی در سال ۲۰۲۲ همچنان نماد کنترل حکومت بر زندگی خصوصی است.
- **اعدام‌ها.** ایران بیش از هر کشور دیگری به جز چین اعدام انجام می‌دهد، از جمله معترضان که پس از محاکمه‌های نمایشی محکوم شده‌اند. نگاه کنید به اعدام‌ها.
- **فروپاشی اقتصادی.** کاهش ارزش پول ملی، تورم و پرداخت نشدن دستمزدها، بخش بزرگی از طبقه متوسط حقوق‌بگیر را به ورطه فقر کشانده است.
- **شکست زیرساخت‌ها.** خاموشی‌های چرخشی، کمبود گاز در زمستان و کمبود شدید آب، اعتراضاتی را در شهرهای استانی که در موج‌های قبلی ساکت مانده بودند، برانگیخته است.
- **هیچ راهی برای تغییر.** انتخابات نظارت‌شده، وکلای زندانی و روزنامه‌های تعطیل‌شده، خیابان را به عنوان تنها کانال باقی‌مانده رها کرده‌اند.

اعتراضات کنونی از چه زمانی آغاز شد؟

The زمستان زرشکی قیام در اواخر دسامبر ۲۰۲۵ آغاز شد و در ژانویه ۲۰۲۶ به شدت تشدید یافت. شب‌های ۸ و ۹ ژانویه ۲۰۲۶ بیشترین آمار تلفات تک‌شب را رقم زد و رشت بدترین شهر آسیب‌دیده بود.

این اعتراضات چه تفاوتی با ۲۰۰۹، ۲۰۱۹ و ۲۰۲۲ دارد؟

موج	محرک	مطالبه اصلی
جنبش سبز ۲۰۰۹	انتخابات ریاست‌جمهوری مورد مناقشه	اصلاحات درون نظام
آبان ۲۰۱۹	افزایش قیمت بنزین	تسکین اقتصادی؛ سپس تغییر رژیم
زن، زندگی، آزادی ۲۰۲۲	مرگ مهسا امینی	پایان حجاب اجباری و حاکمیت روحانیت
زمستان زرشکی ۲۰۲۵-۲۰۲۶	انباشتی: قیمت‌ها، خاموشی‌ها، اعدام‌ها	پایان جمهوری اسلامی

موج کنونی از نظر جغرافیایی گسترده‌تر، بیشتر طبقه کارگری است و دیگر خواستار اصلاحات نیست. شعارها مستقیماً رهبر عالی را هدف قرار می‌دهند.

دولت چگونه واکنش نشان داده است؟

با مهمات جنگی، گلوله‌های ساچمه‌ای به صورت‌ها، بازداشت گسترده و قطع اینترنت ملی در بدترین شب‌ها. مجموع مستند و دامنه برآوردهای مستقل در آمار کشته‌ها صفحه؛ نام قربانیان ثبت شده در یادبود.

قیام ایران ۱۴۰۴ — زمستان سرخ: گاه‌شمار، شهرها، قربانیان و سرکوب جمهوری اسلامی.

قیام.

چهل و هفت سال خشونت دولتی در چهارده فصل — از پشت‌بام مدرسه رفاه تا خیابان‌های رشت.

سرآغاز — معماری سرکوب.

شامگاه ۲۶ بهمن ۱۳۵۷، سه روز پس از بازگشت خمینی، چهار ژنرال ارتش شاهنشاهی بر پشت‌بام مدرسه رفاه در تهران اعدام شدند. محاکمه آنها در یک دادگاه انقلابی تک‌نفره به ریاست **صادق خلخالی**، «قاضی اعدام»، برگزار شد. حکومت جدید در عرض ده ماه بیش از ۵۰۰ نفر را اعدام کرد. بنیان‌های نهادین جمهوری اسلامی — دادگاه‌های انقلاب، گشت‌های ارشاد، سپاه پاسداران، هیئت‌های مرگ — در همان ماه‌های نخست پی‌ریزی شد.

منابع: بنیاد برومند، عفو بین الملل (۱۹۸۰)، پرواند آبراهامیان، *اعترافات شکنجه‌شدگان*.

دوران وحشت.

پس از سرکوب تظاهرات گسترده ۳۰ خرداد ۱۳۶۰، رژیم به سرکوب چپ‌گرایان، حزب توده، گروه‌های چپ مستقل و **جامعه بهائی** روی آورد. عفو بین‌الملل تنها در سال ۱۳۶۰، دست‌کم ۲۹۴۶ مورد اعدام را مستند کرد؛ آمار واقعی بالاتر است. **اسدالله لاجوردی**، دادستان اوین، به معمار شکنجه و اعدام‌های دسته‌جمعی بدل شد. تا سال ۱۳۶۱، اکثر سازمان‌های اصلی مخالف تارومار شده، رهبران‌شان کشته و اعضایشان مجبور به فعالیت مخفی یا جلای وطن شده بودند.

کشتار زندانیان.

به دنبال فتوای محرمانه خمینی در اواخر ژوئیه ۱۹۸۸، «هیئت‌های مرگ» در زندان‌های اوین، گوهردشت و سراسر کشور از زندانیان سیاسی — که اکثرشان در حال گذراندن دوران محکومیت خود بودند — هر کدام تنها برای چند دقیقه بازجویی کردند. کسانی که از ابراز انزجار از عقاید خود سر باز زدند، به دار آویخته شدند. تخمین‌ها از ۴۵۰۰ تا بیش از ۳۰۰۰۰ اعدامی در طول دو ماه متغیر است. اجساد در گورهای دسته‌جمعی بی‌نام‌ونشان در **خاوران** و جاهای دیگر دفن شدند؛ خانواده‌ها تا امروز از سوگواری برای عزیزانشان منع شده‌اند.

آیت‌الله **حسینعلی منتظری**، قائم‌مقام وقت خمینی، با این کشتارها مخالفت کرد: «*بزرگترین جنایت در جمهوری اسلامی، که تاریخ ما را به خاطر آن محکوم خواهد کرد، به دست شما انجام شده است.*» او از جانشینی خلع شد.

منابع: عفو بین‌الملل: اسرار به خون آغشته (۲۰۱۸)، مرکز اسناد حقوق بشر ایران.

قتل‌های زنجیره‌ای.

بین سال‌های ۱۳۶۷ و ۱۳۷۷ ده‌ها تن از دگراندیشان، روشنفکران و نویسندگان در داخل ایران به دست مأموران وزارت اطلاعات به قتل رسیدند. قتل **داریوش فروهر و پروانه اسکندری** (۱ آذر ۱۳۷۷)، **محمدجعفر پوینده** و **محمد مختاری** سرانجام حکومت را به اعتراف واداشت. واکنش دولت این بود که یکی از معاونان وزارت اطلاعات به نام **سعید امامی** را به عنوان «عامل اصلی» معرفی کند؛ او در سال ۱۳۷۸ در بازداشت درگذشت و علت رسمی مرگش «خودکشی با نوشیدن کرم موبر» اعلام شد.

خیزش دانشجویی.

پس از توقیف روزنامه *سلام*، دانشجویان دانشگاه تهران در ۱۷ تیر ۱۳۷۸ (۸ ژوئیه ۱۹۹۹) تجمعات آرامی برپا کردند. همان شب، نیروهای لباس شخصی انصار حزب‌الله و بسیج به کوی دانشگاه یورش بردند. دانشجویان از طبقات بالای ساختمان‌ها به پایین پرتاب شدند. مرگ شش نفر رسماً تأیید شد؛ فعالان معتقدند شمار جان‌باختگان بیشتر بود. **اکبر محمدی**، از رهبران دانشجویی، پس از سال‌ها شکنجه در بازداشت جان باخت. نسل ۱۸ تیر به هسته دو دهه مقاومت دانشجویی بدل شد.

گاه‌شمار اعتراضات

زمستان سرخ چگونه آغاز شد: سقوط ریال، اعتصاب بازار و اولین خاموشی‌های دسامبر ۲۰۲۵.

قیامی که مرگبارترین ماه تاریخ جمهوری اسلامی را رقم زد، از ۸ ژانویه شروع نشد. پنج هفته زودتر، با فروپاشی پول ملی و تعطیلی بازار آغاز شد. این صفحه دسامبر ۲۰۲۵ را به‌خودی خود ثبت می‌کند.

چند نفر کشته شدند؟ مشاهده کامل ردیاب تلفات انسانی ایران — آمار تأییدشدهٔ اسمی، ارقام رسمی و شکاف میان آنها، بر اساس بازهٔ زمانی.

روز به روز

اوایل دسامبر	شکست ریال نرخ ارز از ۱۲۰ هزار تومان به ازای هر دلار عبور کرد. قیمت نان، دارو و سوخت هفتگی افزایش می‌یافت. قطعی برق شش تا هشت ساعته در تهران، کرج و اصفهان عادی شده بود.
اواسط دسامبر	آغاز اعتصابات بازار بازاریان بازار بزرگ تهران به‌دلیل نوسان نرخ ارز و ترخیص کالا، کرکره‌ها را پایین کشیدند. ظرف چند روز اعتصابات به تبریز، اصفهان و مشهد هم کشیده شد.
اواخر دسامبر	از قیمت‌ها تا نظام شعارها از هزینه‌های زندگی به سمت خود حکومت چرخید. اعتراض در بیش از ۱۸۰ شهر گزارش شد. کامیون‌داران و کارگران پیمانکاری پتروشیمی با توقف‌های چرخشی به آن پیوستند.
۲۸ تا ۳۱ دسامبر	اولین کشته‌ها و اولین خاموشی‌ها نیروهای امنیتی در چندین شهرستان به سوی جمعیت تیراندازی کردند. اینترنت همراه در شب در استان‌های کردستان و بلوچستان محدود شد — الگویی که پیش از کشتارهای ژانویه رخ می‌داد.

چرا دسامبر اهمیت دارد

کشتارهای ژانویه معمولاً طوری گزارش می‌شوند که گویی از هشتم آغاز شده‌اند. اما چنین نبود. دسامبر ۲۰۲۵ زمانی بود که اعتراضات تغییر ماهیت داد: از اعتصاب بازار درباره نرخ ارز به جنبشی سراسری علیه نظام، و از مهار پلیس به اولین استفاده از گلوله و قطع اینترنت منطقه‌ای. هر عنصر «دو شب» در هفته آخر دسامبر تمرین شد.

این همچنین جغرافیا را توضیح می‌دهد. قیام از شمال تهران شروع نشد. از مناطق تجاری و استان‌ها آغاز شد — رشت، نیشابور، مرودشت، جوانرود، آذنا، کرمانشاه — جاهایی که دفتر خبرنگار و پهنای باند نداشتند.

آنچه در دسامبر شمارش شد

هیچ ناظری رقمی فقط برای دسامبر منتشر نکرد. فهرست تأییدشده «زمستان خونین» هрана، که در ۲۳ فوریه ۲۰۲۶ با ۷۰۰۷ مورد مرگ تأییدشده بسته شد، اواخر دسامبر ۲۰۲۵ را آغاز دوره در نظر می‌گیرد. شمار رسمی دولت با ۳۱۱۷ مورد، که در اول فوریه ۲۰۲۶ منتشر شد، همان بازه را پوشش می‌دهد.

اعتراضات ۲۰۲۶ ایران از چه زمانی آغاز شد؟

آن‌ها در اوایل دسامبر ۲۰۲۵ با اعتصابات بازار بر سر سقوط ریال و قطعی روزانه برق شروع شدند و در هفته آخر دسامبر، پیش از کشتار جمعی ۹-۸ ژانویه ۲۰۲۶، به جنبشی سراسری علیه دولت تبدیل شدند.

در ژانویه ۲۰۲۶ در ایران چه گذشت: روایتی تاریخ‌دار از اعتراضات زمستان خونین، دو شب ۸ و ۹ ژانویه، کشتار رشت و تمام آمارهای رسمی جانب‌اختگان.

مرتبط: اسرائیل، آمریکا و ایران — ایرانیان حملات را چگونه دیدند: جنگ دوازده‌روزه ژوئن ۲۰۲۵، عملیات خشم بزرگ در ۲۰۲۶، سوابق هدف‌گیری و غیرنظامیانی که به‌رغم همه چیز کشته شدند.

در سی و یک روز، جنبش اعتراضی که بر سر قیمت‌ها و خاموشی‌ها آغاز شد، به مرگبارترین رویارویی جمهوری اسلامی با شهروندان خود از ۱۹۷۹ تاکنون تبدیل گشت. این صفحه روزبه‌روز آنچه رخ داد را ثبت می‌کند و تمام آمارهای منتشرشده از جانب‌اختگان را در کنار هم می‌گذارد تا خوانندگان دقیقاً محل اختلاف را ببینند.

چند نفر کشته شدند؟ مشاهده کامل شمارش تلفات ایران — شمار تأییدشدهٔ اسامی، آمار رسمی و شکاف میان آنها، به تفکیک دوره.

روزبه روز

۳۱ دسامبر ۲۰۲۵ - ۲۰۲۶ ژانویه ۲۰۲۶	پیش از سرکوب عفو بین الملل و دیده بان حقوق بشر دست کم ۲۸ معترض و رهگذر را در ۱۳ شهر در ۸ استان ثبت کرده اند. در ملک شاهی، استان ایلام، رضا عظیم زاده، لطیف کریمی، مهدی امامی پور، فارس (محسن) آقا محمدی و محمدرضا کرامی توسط نیروهای سپاه پاسداران که از داخل یک پایگاه بسیج تیراندازی می کردند، کشته شدند. در ازن، استان لرستان، وهاب موسوی، مصطفی فلاحی، شایان اسداللهی، احمد رضا امانی، رضا مرادی عبدالوند و طاهای صفری - شانزده ساله، جسدش از خانواده اش دریغ شد - کشته شدند.
۳ ژانویه	سیگنال از بالا علی خامنه ای علناً گفت که «آشوبگران باید سر جایشان بنشینند».
۵ ژانویه	بدون مداخلات رئیس قوه قضاییه به دادستان های سراسر کشور دستور داد که «هیچ مداخلاتی» با معترضان بازداشت شده نداشته باشند.
۸ - ۹ ژانویه	دو شب دولت از مهار پلیسی به سرکوب کامل نظامی تغییر مسیر داد. سپاه پاسداران دستور صریح استفاده از زور مرگبار علیه غیرنظامیان غیرمسلح دریافت کرد. تک تیراندازها، نفربرهای زرهی و نظارت هلیکوپتری به کار گرفته شدند؛ مراکز درمانی هدف قرار گرفتند و پزشکانی که معترضان زخمی را درمان می کردند، بازداشت شدند. در رشت، هراتا دست کم ۳۹۲ نفر کشته را ثبت کرده است، که اکثریت قریب به اتفاق آنها پس از اعمال قطع اینترنت رخ داد. گزارش کامل دو شب را بخوانید.
۲۲ ژانویه	برآورد سازمان ملل مای ساتو، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در ایران، گفت که شمار کشته شدگان ممکن است از ۲۰,۰۰۰ نفر فراتر رود.
۲۲ - ۲۴ ژانویه	گزارش های داخلی لو رفته گزارش های داخلی سازمان اطلاعات سپاه پاسداران تلفات را ۳۲,۰۰۰ تا ۳۶,۵۰۰ نفر برآورد کرده بود. یک گزارش لو رفته از مجلس ۲۷,۵۰۰ نفر را ذکر کرده بود.
۲۵ ژانویه	دو نشریه، دو عدد ایران اینترنشنال اسناد لو رفته شورای عالی امنیت ملی را منتشر کرد که بیش از ۴۰۰ شهر را پوشش می داد. تایم فهرستی از ۳۰,۳۰۴ مرگ مرتبط با اعتراضات ثبت شده در بیمارستان های غیرنظامی را تنها برای ۸-۹ ژانویه گزارش کرد، به نقل از دو مقام ارشد ایرانی که گفتند دولت «کیسه جسد تمام کرد» و به جای آمبولانس از «کامیون های تریلر» استفاده کرد.
۱ فوریه	آمار رسمی دولت پزشکیان رقمی معادل ۲,۱۱۷ کشته، از جمله حدود ۲۱۴ نیروی امنیتی را منتشر کرد.
۲۳ فوریه	گزارش «زمستان زرشکی» هزاران (هرانا) فهرست تأیید شده و دارای نام ۷,۰۰۷ کشته را منتشر کرد - ۶,۴۸۸ معترض بزرگسال، ۲۳۶ خردسال، ۲۰۷ نیروی امنیتی و ۷۶ غیرمعارض - که ۱۱,۷۴۴ مورد هنوز در دست بررسی است. ایران اینترنشنال نیز به طور مستقل ۶,۶۳۴ نام را گردآوری کرد.

تمام آمارهای منتشر شده از کشته ها

هیچ تحقیقات مستقلی در داخل ایران مجاز نشده است. اینها ارقام ثبت شده در اسناد عمومی تا فوریه ۲۰۲۶ به همراه منابع آنهاست.

منبع	کشته	توضیح
دولت ایران (۱ فوریه ۲۰۲۶)	3,117	آمار رسمی، شامل حدود ۲۱۴ نیروی امنیتی
هزاران (هرانا)، «زمستان زرشکی» (۲۳ فوریه ۲۰۲۶)	7,007	فهرست تأیید شده با نام؛ ۱۱,۷۴۴ مورد هنوز در دست بررسی
ایران اینترنشنال (فهرست اسامی)	6,634	اسامی گردآوری شده به طور مستقل
گزارشگر ویژه سازمان ملل (۲۲ ژانویه ۲۰۲۶)	+20,000	به عنوان حداقل احتمالی ذکر شده، نه آمار تأیید شده
گزارش محرمانه مجلس	27,500	افشای تأیید نشده
مجله تایم (۲۵ ژانویه ۲۰۲۶)	30,304	ثبت های بیمارستانی تنها برای ۸-۹ ژانویه
گزارش های محرمانه اطلاعات سپاه	33,000-36,500	افشای تأیید نشده، بیش از ۴۰۰ شهر

ایران اینترنشنال کمتر از ۱۰۰ نام مشترک بین فهرست خود و فهرست دولت یافت. هر رقمی که از تحقیقات مستقل باقی بماند، پایین ترین افشای معتبر، ۸-۹ ژانویه ۲۰۲۶ را به مرگبارترین رویداد سرکوب دو روزه در تاریخ مدرن ایران تبدیل می کند.

ماهی که آمارها تثبیت شد، رئیس‌جمهور عذرخواهی کرد و جنگ آغاز شد.

مرتبط: اسرائیل، آمریکا و ایران — نگاه ایرانیان به حملات: جنگ دوازده‌روزه ژوئن ۲۰۲۵، عملیات خشم بزرگ در ۲۰۲۶، سابقه هدف‌گیری و غیرنظامیانی که به هر حال کشته شدند.

فوریه ۲۰۲۶ زمستان خونین را بست و چیز دیگری گشود. این صفحه ماه را روزبه‌روز ثبت می‌کند: آمارهای رقیب تلفات منتشر شده در آن، اولین عذرخواهی ریاست‌جمهوری در تاریخ جمهوری اسلامی و کارزار نظامی که در آخرین روز آن آغاز شد.

چند نفر کشته شدند؟ مشاهده کامل ردیاب آمار کشته‌های ایران — شمارش تأییدشده نام‌ها، آمار رسمی و شکاف میان آن‌ها، به تفکیک دوره.

روزبه‌روز

۱ فوریه	آمار رسمی	دولت پزشکیان رقمی معادل ۳۱۱۷ کشته منتشر کرد که حدود ۲۱۴ تن از آن‌ها نیروهای امنیتی بودند — نخستین و تنها آمار ملی از سوی دولت.
اوایل فوریه	تشییع جنازه به‌مثابه اعتراض	مراسم چهل‌جانب‌اختگان دی‌ماه، جمعیت‌هایی را در رشت، کرمانشاه، جوارود و نیشابور به خیابان کشاند. چندین مراسم با تیراندازی مستقیم متفرق شد که به کشته‌ها و تشییع جنازه‌های بیشتری انجامید.
۱۱ فوریه	پوزش‌خواهی پزشکیان	در سالگرد انقلاب ۱۳۵۷، مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور از ملت عذرخواهی کرد — بدون آنکه از عامل یا عاملان نام ببرد، تحقیقاتی باز کند یا حتی یک زندانی را آزاد کند.
اواسط فوریه	ازسرگیری اعدام‌ها	احکام اعدام مرتبط با اعتراضات از دادگاه‌های انقلاب گذشت. شمار بازداشتی‌ها به گفته گروه‌های ناظر از ۱۰۰ هزار نفر فراتر رفت که در میان آن‌ها وکلا و پزشکان نیز دیده می‌شدند.
۲۳ فوریه	هرانا فهرست خود را می‌بندد	هرانا ۷۰۰۷ کشته تأییدشده برای زمستان خونین منتشر کرد: ۶۴۸۸ معترض، ۲۳۶ خردسال، ۲۰۷ نیروی امنیتی و ۷۶ تن از رهگذران، و ۱۱۷۴۴ پرونده دیگر در دست بررسی.
۲۸ فوریه	عملیات خشم بزرگ	پس از شکست مذاکرات، ایالات متحده و اسرائیل یک کارزار نظامی مشترک علیه ایران آغاز کردند — حدود ۹۰۰ حمله در دوازده ساعت نخست. علی‌خامنه‌ای رهبر عالی در موج‌های اولیه کشته شد. دومین قطع سراسری اینترنت در کشور رخ داد.

آمارها، در کنار هم

فوریه ماهی بود که اعداد در سندیت عمومی تثبیت شدند — و ماهی که آشکار شد هرگز با هم توافق نخواهند کرد.

دولت، ۱ فوریه ۲۰۲۶	3,117 — شمارش رسمی دولت پزشکیان، شامل حدود ۲۱۴ نیروی امنیتی.
ایران اینترنشنال	6,634 نام‌های کشته‌شدگان، به‌طور مستقل گردآوری شده. کمتر از ۱۰۰ نام با فهرست دولت هم‌پوشانی دارد.
هرانا، ۲۳ فوریه ۲۰۲۶	7,007 کشته‌های تأییدشده؛ ۱۱۷۴۴ پرونده هنوز در دست بررسی.
گزارشگر ویژه سازمان ملل	20,000+ در ۲۲ ژانویه ۲۰۲۶ اعلام کرد.
اطلاعات لو رفته از سازمان اطلاعات سپاه	۳۳,۰۰۰ تا ۳۶,۵۰۰ در گزارش‌های داخلی مورخ ۲۲ تا ۲۴ ژانویه ۲۰۲۶.

ما اختلاف را در یک عدد خلاصه نمی‌کنیم. اختلاف میان آمار دولتی ۳,۱۱۷ نفر و برآورد داخلی سرویس امنیتی خود دولت از بیش از ۳۳,۰۰۰ نفر، خود بخشی از ثبت تاریخی است.

شب‌های ۸ و ۹ ژانویه ۲۰۲۶

دو شب ۱۸ و ۱۹ دی ۱۴۰۴ — کشتار رشت و خون‌بارترین ۴۸ ساعت زمستان سرخ در ایران.

دو شب.

آنچه آمارهای فاش‌شده تنها نمایی کلی از آن ارائه می‌دهند، با شهادت شاهدان عینی انکارناپذیر می‌شود.

هشدار محتوا: این بخش حاوی تصاویر مستند از جان‌باختگان، معترضان مجروح، کیسه‌های حمل جسد و سردخانه‌ها است. این تصاویر با استناد به اصل «استفاده منصفانه» و با هدف گزارشگری باز نشر شده‌اند، چرا که اصل وقوع این رویدادها از سوی مقامات انکار می‌شود.

فرمان قتل.

در تاریخ ۸ ژانویه ۲۰۲۶، رویکرد رژیم از کنترل پلیسی به سرکوب کامل نظامی تغییر یافت. به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صریحاً دستور داده شد تا علیه غیرنظامیان غیرمسلح از سلاح مرگبار استفاده کند؛ این شدیدترین سرکوب در تاریخ جمهوری اسلامی بود. واحدهای سپاه و بسیج اقدام به استقرار تک‌تیراندازها، نفربرهای زرهی و هلیکوپترهای شناسایی کردند. مراکز درمانی هدف قرار گرفتند و پزشکانی که معترضان زخمی را مداوا می‌کردند، بازداشت شدند.

از جمله مرگبارترین حوادث منفرد می‌توان به **کشتار رشت در سال ۲۰۲۶** اشاره کرد: هرانا تنها در رشت کشته شدن دست‌کم ۳۹۲ نفر را مستند کرده است که اکثریت قریب به اتفاق آن‌ها پس از قطع اینترنت کشته شده‌اند. سازمان عفو بین‌الملل و دیده‌بان حقوق بشر نیز کشته شدن حداقل ۲۸ معترض و رهگذر را در ۱۳ شهر از ۸ استان بین ۳۱ دسامبر ۲۰۲۵ تا ۳ ژانویه ۲۰۲۶ (پیش از آغاز شدیدترین مرحله سرکوب) مستند کرده‌اند. در *ملک‌شاهی، استان ایلام*: رضا عظیم‌زاده، لطیف کریمی، مهدی امامی‌پور، فارس (محسن) آقا محمدی و محمد رضا کرمی توسط نیروهای سپاه پاسداران که از داخل یک پایگاه بسیج شلیک می‌کردند، به ضرب گلوله کشته شدند. در *ازنا، استان لرستان*: وهاب موسوی، مصطفی فلاحی، شاپان اسداللهی، احمدرضا امانی، رضا مرادی عبدلوند و طاها صفری؛ طاها تنها شانزده سال داشت و پیکرش از خانواده‌اش پنهان شد.

در تاریخ ۳ ژانویه، خامنه‌ای اعلام کرد که «اغتشاشگران باید سر جایشان نشانده شوند». در ۵ ژانویه نیز رئیس قوه قضائیه به دادستان‌ها دستور داد که «هیچ‌گونه اغماضی» نکنند. مقامات، خانواده‌های برخی از قربانیان را تحت فشار گذاشتند تا در رسانه‌های دولتی ظاهر شده و علت مرگ را تصادف اعلام کنند؛ این خانواده‌ها تهدید شدند که در صورت امتناع، عزیزانشان به صورت مخفیانه دفن خواهند شد.

اختلاف بر سر آمار کشته‌شدگان.

آمار کشته‌شدگان به یکی از مورد مناقشه‌ترین ارقام در تاریخ معاصر ایران تبدیل شد. آمار رسمی دولت پزشکیان، که در ۱ فوریه ۲۰۲۶ منتشر شد، ۳,۱۱۷ نفر بود (شامل حدود ۲۱۴ نفر از نیروهای امنیتی). فهرست نام‌های تأیید شده هرانا، که در ۲۳ فوریه ۲۰۲۶ در گزارشی با عنوان *زمستان خونین* منتشر شد، ۷,۰۰۷ کشته تأیید شده را ثبت کرد — ۶,۴۸۸ معترض بزرگسال، ۲۳۶ خردسال، ۲۰۷ پرسنل امنیتی، و ۷۶ غیرشرکت‌کننده — با ۱۱,۷۴۴ پرونده هنوز در دست بررسی. ایران اینترنشنال به طور مستقل ۶,۶۳۴ نام را جمع‌آوری کرد. یک شبکه پزشکان در گفتگو با گاردین هشدار داد که آمار کشته‌ها می‌تواند از ۳۰,۰۰۰ نفر فراتر رود.

مجله *تایم*، در ۲۵ ژانویه ۲۰۲۶، فهرستی از ۳۰,۳۰۴ مرگ مرتبط با اعتراضات را که تنها در روزهای ۸ و ۹ ژانویه در بیمارستان‌های غیرنظامی ثبت شده بود گزارش کرد. این رسانه به نقل از دو مقام ارشد ایرانی نوشت که دولت با «کمبود کیسه جسد» مواجه شده و «به جای آمبولانس از کامیون‌های کفی (تریلر) استفاده کرده است.» گزارش‌های درونی سازمان اطلاعات سپاه که در ۲۲ تا ۲۴ ژانویه فاش شد، تعداد کشته‌شدگان را ۳۳,۰۰۰ — ۳۶,۵۰۰ نفر اعلام کرد — ارقامی که ایران اینترنشنال در ۲۵ ژانویه از اسناد فاش شده شورای عالی امنیت ملی که بیش از ۴۰۰ شهر را پوشش می‌داد، منتشر کرد. یک گزارش پارلمانی فاش شده به ۲۷,۵۰۰ نفر اشاره کرد. مایا ساتو، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در ایران، در ۲۲ ژانویه گفت که تعداد کشته‌شدگان می‌تواند از ۲۰,۰۰۰ نفر فراتر رود. رضا پهلوی، با استناد به شبکه‌های دیاسپورا در گزارش به *ساندی تایمز*، مجموع کشته‌شدگان را تقریباً ۵۰,۰۰۰ نفر اعلام کرد، از جمله حدود ۱۵,۰۰۰ نفر فقط در تهران.

تلفات، بازداشت‌ها و اعدام‌ها

چند نفر را جمهوری اسلامی در سرکوب اعتراضات و اعدام‌ها کشته است — شمار تأییدشده نام‌دار، ارقام رسمی، و شکاف میان آنها.

پاسخ کوتاه: در قیام زمستان سرخ ۲۰۲۵-۲۰۲۶، هانا تأیید کرده است ۷,۰۰۷ مرگ نام‌دار تا ۲۳ فوریه ۲۰۲۶ — ۶,۴۸۸ معترض بزرگسال، ۲۳۶ خردسال و ۲۰۷ نیروی امنیتی — با ۱۱,۷۴۴ پرونده هنوز در دست بررسی. خود دولت ایران اعتراف کرده است 3,117؛ مقامات ارشد به نقل از ایران اینترنشنال رقم را بالای 30,000 ذکر کرده‌اند؛ ثبت بیمارستانی تنها برای دو شب ۸ و ۹ ژانویه 30,304 را ثبت کرده است. برآوردهای بالاتر فراتر می‌روند: گزارشی از پزشکان داخل ایران به نقل از *روزنامه ساندی تایمز* شمارش کرده است ۱۶,۵۰۰ کشته و حدود ۳۳۰,۰۰۰ زخمی تا ۱۸ ژانویه؛ اسناد طبقه‌بندی‌شده لو رفته که ایران اینترنشنال بررسی کرده تلفات دو روزه را بالای 36,500 می‌داند؛ و رضا پهلوی با استناد به شبکه‌های دیاسپورا و پزشکی تقریباً 50,000 کشته از جمله حدود ۱۵,۰۰۰ در تهران را اعلام کرده است. ادعاهایی مبنی بر اینکه رقم واقعی از 100,000 فراتر می‌رود به طور گسترده منتشر می‌شود و هنوز قابل تأیید نیست — رقم تأییدشده 100,000+ مربوط به بازداشت‌هاست. در قیام زن، زندگی، آزادی ۲۰۲۲ ۵۵۱ نفر از جمله ۷۱ کودک کشته شدند. هر رقم زیر تاریخ آخرین تأیید و سازمان منتشرکننده را به همراه دارد.

آمار تلفات بر اساس دوره

دوره	کشته‌شدگان	بازداشت‌شدگان	تا تاریخ	منبع
۲۰۲۵-۲۰۲۶ —	۷,۰۰۷ نام تأییدشده خیزش زمستان سرخ ۳,۱۱۷ رسمی ۱۶,۵۰۰ (پزشکان، ۱۸ ژانویه) ۳۰,۳۴۰ ثبت بیمارستانی ۰ بیش از ۳۶,۵۰۰ سند افشاشده ۴۰,۰۰۰ (شورای ملی مقاومت ایران/پمپو) ۰ بیش از ۴۲,۰۰۰ تخمینی ۰ حدود ۵۰,۰۰۰ (پهلوی) ۰ بیش از ۱۰۰,۰۰۰ ادعایی، تأییدنشده	+100,000	۲۳ فوریه ۲۰۲۶	هانا، سازمان حقوق بشر ایران، ایران اینترنشنال
۸-۹ ژانویه ۲۰۲۶ —	۳۹۲ تن تنها در رشت ۳۰,۳۰۴ مرگ ثبت‌شده در بیمارستان‌ها طی ۴۸ ساعت	—	۲۴ ژانویه ۲۰۲۶	هانا، تایم، بی‌بی‌سی
۲۰۲۲-۲۰۲۳ — زن، زندگی، آزادی	551 (شامل ۷۱ کودک)	+22,000	۱۵ سپتامبر ۲۰۲۳	سازمان حقوق بشر ایران
۳۰ سپتامبر ۲۰۲۲ —	+96	—	2023	عفو بین‌الملل
نوامبر ۲۰۱۹ —	+304 (رویترز تا ۱,۵۰۰ نفر را گزارش کرد)	+7,000	دسامبر ۲۰۱۹	عفو بین‌الملل، رویترز
تابستان ۱۳۶۷ —	4,500-30,000 (تخمین‌ها)	—	1988	عفو بین‌الملل، کارشناسان سازمان ملل
اعدام‌های قضایی سالانه، ۲۰۲۴	972	—	2024	سازمان حقوق بشر ایران
اعدام‌های قضایی سالانه، ۲۰۲۵	+1,500	—	2025	سازمان حقوق بشر ایران

۲۰۲۵-۲۰۲۶: زمستان خونین

قیامی که با اعتراضات دسامبر ۲۰۲۵ آغاز شد و در ۸ ژانویه ۲۰۲۶ انفجار یافت، مرگبارترین سرکوب در تاریخ جمهوری اسلامی را رقم زد. چهار عدد مختلف در گردش است که هر یک چیز متفاوتی را اندازه می‌گیرند:

- ۷,۰۰۷ — نام‌های تأییدشده. هانا فهرست خود را در ۲۳ فوریه ۲۰۲۶ بست: ۶,۴۸۸ معترض بزرگسال، ۲۳۶ خردسال، ۲۰۷ نیروی امنیتی. ۱۱,۷۴۴ مورد مرگ گزارش‌شده دیگر نیز در دست بررسی باقی ماند. این یک کف است: هر مدخل دارای یک نام، یک مکان و یک تاریخ است.
- ۳,۱۱۷ — اعتراض دولتی. در ۱ فوریه ۲۰۲۶، پس از هفته‌ها انکار و اندکی پیش از عذرخواهی عمومی دولت در ۱۱ فوریه اعلام شد.
- ۳۰,۳۴۰ — ثبت بیمارستانی. مجله تایم فهرستی از مرگ‌های مرتبط با اعتراضات ثبت‌شده در بیمارستان‌های غیرنظامی را فقط برای ۸ و ۹ ژانویه گزارش کرد و به مقاماتی با دسترسی به سوابق استناد نمود.
- ۴۲,۰۰۰-۳۰,۰۰۰ — افشاگری‌ها و برآوردهای رسمی. مقامات ارشد ایرانی به نقل از ایران اینترنشنال تلفات را بالای ۳۰,۰۰۰ نفر اعلام کردند؛ برآوردهای گسترده‌تر در سراسر قیام از ۴۲,۰۰۰ نفر فراتر می‌رود.

بالاترین نرخ سرانه اعدام در جهان، توضیح داده شده: آمار سالانه، اتهامات منجر به اعدام، و فهرست هر اعدام اعتراضی مستند به نام.

اعدام‌ها.

ایران بالاترین نرخ سرانه اعدام را در جهان دارد. این صفحه فهرست معترضان و مخالفان نام‌داری را که از آغاز خیزش زن، زندگی، آزادی در سپتامبر ۲۰۲۲ توسط جمهوری اسلامی اعدام شده‌اند، به همراه تاریخ، اتهام و منبع ارائه می‌دهد.

- **اعدام‌های عمومی و اعدام‌های اعتراضی** — فهرست نامی ۳۲ مورد مستند از سال ۲۰۲۰، با تاریخ، شهر، اتهام و منبع.
- **آمار تلفات ایران، دوره به دوره** — تعداد کشته‌شدگان در هر سرکوب و دلیل تفاوت آمارها.
- **یادبودها** — زندگینامه کامل قربانیان، از جمله اعدام‌شدگان.
- **بانک اطلاعات قربانیان** — پایگاه داده قابل جستجوی پشت هر دو صفحه.

ایران سالانه چند نفر را اعدام می‌کند؟

سازمان حقوق بشر ایران (IHR) ثبت کرده است **۹۷۲ اعدام در سال ۲۰۲۴** — بالاترین رقم سالانه از سال ۲۰۰۸ — و دست کم **۱،۵۰۰+ اعدام در سال ۲۰۲۵**، بالاترین رقم از زمان کشتارهای دسته‌جمعی ۱۹۸۸. ایران تقریباً **سه چهارم از کل اعدام‌های ثبت‌شده در جهان** را به خود اختصاص می‌دهد. ارقام اینجا تنها شامل اعدام‌های مرتبط با اعتراضات است؛ اعدام‌های مرتبط با مواد مخدر و جرایم عادی به طور جداگانه توسط IHR پیگیری می‌شود.

اعدام‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۳ — زن، زندگی، آزادی

- **محسن شکری**، ۲۳ ساله — ۱۷ آذر ۱۴۰۱ در تهران به دار آویخته شد. اتهام: «محرابه» به دلیل زخمی کردن یک بسیجی. نخستین معترضی که در جریان خیزش اعدام شد.
- **محمدرضا رهنورد**، ۲۳ ساله — ۲۱ آذر ۱۴۰۱ در ملأ عام در مشهد به دار آویخته شد. اتهام: «محرابه».
- **محمد مهدی کرمی**، ۲۲ ساله — ۱۷ دی ۱۴۰۱ در کرج به دار آویخته شد. اتهام: «افساد فی الارض». قهرمان کاراته؛ همراه با حسینی محاکمه شد.
- **سید محمد حسینی**، ۳۹ ساله — ۱۷ دی ۱۴۰۱ در کرج به دار آویخته شد. مربی داوطلب کودکان. گزارش شده که در بازجویی کتک خورده و شوک الکتریکی گرفته است.
- **صالح میرهاشمی**، **مجید کاظمی**، **سعید یعقوبی** — ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۲ در اصفهان به دار آویخته شدند. به پرونده «خانه اصفهان» معروف است. همگی از شکنجه گزارش داده‌اند؛ صدای اعتراف کاظمی از زندان لو رفت.
- **میلاد زهره‌وند**، ۲۱ ساله — ۲ آذر ۱۴۰۲ در همدان به دار آویخته شد. در دادگاهی غیرعلنی محکوم شد.

اعدام‌های ۲۰۲۴

- **محمد قبادلو**، ۲۳ ساله — ۳ بهمن ۱۴۰۲ در کرج به دار آویخته شد. مبتلا به اختلال دوقطبی؛ علی‌رغم دستور توقف اجرا اعدام شد.
- **فرهاد سلیمی** — ۳ بهمن ۱۴۰۲ در قزل حصار به دار آویخته شد. کرد سنی که ۱۴ سال بدون محاکمه مجدد در بازداشت بود.
- **رضا رسایی**، ۳۴ ساله — ۱۶ مرداد ۱۴۰۳ اعدام شد. معترض از اقلیت مذهبی یارسان از کرمانشاه.
- **غلامرضا رسایی** — مرداد ۱۴۰۳ اعدام شد.
- **پخشان عزیزی** — حکم اعدام در سال ۲۰۲۴ تأیید شد؛ فعال حقوق زنان کرد (تا ژوئن ۲۰۲۶ اجرا نشده است).

دستگاه سرکوب

توضیحی ساده درباره سپاه پاسداران انقلاب اسلامی — ساختار، قدرت اقتصادی و نقش آن در سرکوب اعتراضات.

پاسخ کوتاه. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (IRGC) نیروی نظامی موازی ایران است که در سال ۱۹۷۹ برای دفاع از جمهوری اسلامی به جای مرزهای کشور تأسیس شد. این نهاد مستقیماً به رهبر معظم پاسخ می‌دهد، شبه‌نظامیان بسیج و نیروی قدس را اداره می‌کند و سهم بزرگی از اقتصاد ایران را در اختیار دارد.

IRGC مخفف چیست؟

IRGC مخفف **Islamic Revolutionary Guard Corps** است که در فارسی به *سپاه پاسداران انقلاب اسلامی* معروف است و معمولاً به سپاه‌ها خلاصه می‌شود. این نهاد در آوریل ۱۹۷۹، چند هفته پس از انقلاب، با فرمانی به عنوان نیرویی وفادار به رهبری جدید روحانی و جدا از ارتش عادی (ارتش) تأسیس شد.

چه کسی سپاه را کنترل می‌کند؟

سپاه به رهبر معظم، که در حال حاضر علی خامنه‌ای است، نه به رئیس‌جمهور یا مجلس منتخب. فرمانده کل آن توسط رهبر منصوب می‌شود و می‌تواند توسط او برکنار شود. این زنجیره فرماندهی دلیل آن است که سپاه بهتر است به عنوان ارتش خود رژیم درک شود تا یک ارتش ملی.

شاخه‌های اصلی سپاه پاسداران کدامند؟

شاخه	نقش
نیروی زمینی	امنیت داخلی و کنترل استان‌ها؛ مستقر در برابر اعتراضات.
نیروی هوافضا	موشک‌های بالستیک و پهپادها.
نیروی دریایی	شناورهای تندرو در خلیج فارس و تنگه هرمز.
نیروی قدس	عملیات و شبکه‌های نیابتی در خارج از ایران.
بسیج	شبه‌نظامی داوطلب که برای سرکوب خیابانی و نظارت به کار گرفته می‌شود.
سازمان اطلاعات	بازداشت‌ها، بازجویی و بال‌های خود در داخل زندان‌ها.

بسیج چیست؟

The **نیروی مقاومت بسیج** شبه‌نظامیان داوطلب جمعی سپاه است که از طریق مساجد، مدارس، دانشگاه‌ها و محل‌های کار سازماندهی می‌شود. اعضای بسیج در لباس شخصی و با موتورسیکلت نیرویی هستند که اغلب در حال کتک زدن و تیراندازی به معترضان فیلمبرداری می‌شوند؛ ساختار محلی آن‌ها همچنین خبرچینانی را تأمین می‌کند که بعداً معترضان را شناسایی می‌کنند.

تاریخچه، مبنای قانونی و قربانیان پلیس اخلاق ایران (گشت ارشاد). شامل بازداشت مهسا امینی در سال ۲۰۲۲ و سرکوب طرح نور در سال ۲۰۲۴.

پلیس اخلاق.

گشت هدایت ایران (گشت ارشاد) — که معمولاً «پلیس اخلاق» نامیده می‌شود — نیروی یونیفورم‌پوشی است که مسئول اجرای حجاب اجباری جمهوری اسلامی برای زنان در مکان‌های عمومی است. مأموران آن ساعاتی پیش از مرگ مهسا امینی را بازداشت کردند؛ در سال ۲۰۲۴ دولت گشت‌ها را به عنوان بخشی از طرح نور دوباره فعال کرد.

پلیس اخلاق ایران چیست؟

گشت هدایت (به فارسی: *گشت ارشاد*) یک واحد تخصصی از نیروی انتظامی فراجا است که در سال ۲۰۰۵ در دوران ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد ایجاد شد. مأموریت رسمی آن اجرای تفسیر جمهوری اسلامی از «عفت عمومی» است — که عمدتاً به پوشش، مو و رفتار زنان در فضاهای عمومی معطوف است.

پلیس اخلاق از کجا آمده است؟

حجاب اجباری با فرمان آیت‌الله خمینی در مارس ۱۹۷۹ تحمیل و در سال ۱۹۸۳ قانونی شد. از ۱۹۷۹ تا ۱۹۹۲ اجرای آن بر عهده کمیته (کمیته‌های انقلابی) و بسیج بود. گشت هدایت در سال ۲۰۰۵ جایگزین «گشت‌های عفت» قبلی شد تا حضوری یونیفورم‌پوش و آشکارتر با ون‌های مشخص

داشته باشد.

پلیس اخلاق چگونه عمل می‌کند؟

گشت‌های دو تا چهار نفره — معمولاً یک زن با چادر، دو مرد — با ون‌های سفید و سبز در ورودی‌های مترو، پارک‌ها، مراکز خرید و دروازه‌های دانشگاه فعالیت می‌کنند. زنانی که تخلف کنند هشدار داده می‌شوند، عکسبرداری می‌شوند و اغلب به زور سوار ون شده و به یک مرکز بازداشت از نوع «وزارا» برای جلسات «بازآموزی»، جریمه یا انتقال به دادگاه فرستاده می‌شوند.

تاریخ حجاب اجباری در ایران (۱۹۷۹-۲۰۲۶): ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی، لایحه عفاف و حجاب ۱۴۰۲، طرح نور ۱۴۰۳ و زنانی که در برابر آنها مقاومت می‌کنند.

قانون حجاب ایران.

حجاب اجباری از سال ۱۳۶۲ در قوانین ایران گنجانده شده است. لایحه عفاف و حجاب ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مجازات‌ها را تا جریمه ۸۵۰۰ دلاری، حبس ده ساله، شلاق و ممنوعیت سفر افزایش داد. این صفحه قانون، اجرای آن و زنانی که در برابر آن مقاومت می‌کنند را دنبال می‌کند.

ایران چه زمانی حجاب را اجباری کرد؟

در ۱۶ اسفند ۱۳۵۷، کمتر از یک ماه پس از انقلاب، آیت‌الله خمینی حکم کرد که زنان در ادارات دولتی باید حجاب داشته باشند. اعتراضات گسترده زنان در تهران در ۱۷ اسفند ۱۳۵۷ (روز جهانی زن) به طور موقت باعث عقب‌نشینی شد. تا تیر ۱۳۵۹ حجاب در تمام ادارات دولتی اجباری شد و در ۴ مرداد ۱۳۶۲ قانون مجازات اسلامی جدید (ماده ۱۰۲، بعداً ماده ۶۳۸) هر زنی را که «بدون حجاب شرعی» در ملأ عام ظاهر شود، جرم‌انگاری کرد.

قانون فعلی چه می‌گوید؟

ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی ایران برای زنانی که «بدون حجاب مطابق با شرع» در ملأ عام ظاهر شوند، حبس از ۱۰ روز تا ۲ ماه یا جزای نقدی تعیین کرده است. در عمل، اجرای قانون از ماده ۶۳۹ (فساد اخلاق عمومی)، مقررات صدور مجوز کسب و کار و قوانین راهنمایی و رانندگی که برای توقیف خودروهای سرنشینان زن بی‌حجاب استفاده می‌شود نیز بهره می‌گیرد.

لایحه عفاف و حجاب ۱۴۰۲ چیست؟

این لایحه که در اواخر ۱۴۰۳ توسط شورای نگهبان تصویب و در دسامبر ۲۰۲۴ (آذر ۱۴۰۳) اجرایی شد، **لایحه عفاف و حجاب** مجازات‌های «حجاب نامناسب» را به موارد زیر افزایش می‌دهد:

رهبر معظم، فرماندهان سپاه پاسداران و نیروی قدس، قوه قضائیه، شورای نگهبان و ایدئولوگ‌های برجسته رژیم — یک مستند از چه‌کسانی که در سال ۲۰۲۶ قدرت را در ایران در دست دارند.

نام‌های پشت رکورد.

قدرت در جمهوری اسلامی از سه ساختار هم‌پوشان می‌گذرد: دفتر رهبر معظم، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و دستگاه روحانی-قضایی که صلاحیت نامزدها را تأیید و احکام صادر می‌کند. این صفحه به معرفی افرادی می‌پردازد که در سال ۲۰۲۶ این مناصب را در اختیار دارند، آنچه هر یک کنترل می‌کند و کدامیک از آنها تحت تحریم بین‌المللی هستند. هر ادعایی در اینجا برگرفته از سمت‌های رسمی، بیانی‌های دولتی و فهرست‌های تحریم منتشر شده است.

علی خامنه‌ای — رهبر معظم جمهوری اسلامی از ۱۹۸۹

متولد ۱۹۳۹ در مشهد. رئیس‌جمهور ایران ۱۹۸۱-۱۹۸۹، سپس پس از مرگ خمینی در ژوئن ۱۹۸۹ به رهبری منصوب شد. بر اساس قانون اساسی ایران، فرمانده کل نیروهای مسلح است، رئیس قوه قضائیه، نیمی از اعضای شورای نگهبان و مدیران صدا و سیما را منصوب می‌کند. او حرف آخر را در سیاست هسته‌ای، استراتژی منطقه‌ای و نحوه برخورد با اعتراضات می‌زند. از سوی ایالات متحده، اتحادیه اروپا، بریتانیا و کانادا به دلیل نقض حقوق بشر و سرکوب اعتراضات ۲۰۲۲-۲۰۲۶ تحریم شده است.

مجتبی خامنه‌ای — روحانی، پسر رهبر معظم، که مکرراً به عنوان یکی از گزینه‌های جانشینی نام برده می‌شود

متولد ۱۹۶۹. هیچ سمت رسمی دولتی ندارد اما رسانه‌های ایرانی و بین‌المللی به طور گسترده گزارش داده‌اند که بر دفتر رهبر معظم و بخش‌هایی از دستگاه امنیتی نفوذ دارد. از زمان جنبش سبز ۲۰۰۹، زمانی که چهره‌های مخالف او را به هماهنگی سرکوب متهم کردند، مکرراً در گمانه‌زنی‌های جانشینی نام برده شده است. ادعاها درباره نقش دقیق او مورد مناقشه است و تا حد زیادی از منابع باز قابل تأیید نیست.

واکنش بین‌المللی

واکنش جهان به اعتراضات ایران ۱۴۰۴ — چگونه سازمان ملل، اتحادیه اروپا، ایالات متحده و رسانه‌های جهانی ایرانیان را تنها گذاشتند.

ریاکاری جهان.

موضع غالب غرب در قبال جنگ ۲۰۲۶ «خویشترنداری» بود؛ رویکردی با پوشش بشردوستانه که خود را در جایگاه اخلاقی معرفی می‌کرد. اما کارنامه واقعی آن در قبال جان ایرانیان، نقطه مقابل ادعاهایش است.

تحریم نمادها، مجوز بشکه‌ها.

درست در همان ماه‌هایی که دولت‌های اروپایی به نام حفاظت از غیرنظامیان خواهان کاهش تنش بودند، جمهوری اسلامی با سرعتی بیش از هر زمان دیگری در تاریخ خود مشغول کشتار غیرنظامیان بود — ده‌ها هزار نفر در دو شب، و سپس یک اعدام سیاسی در هر دو روز. موضع «نه به جنگ» جان آن انسان‌ها را نجات نداد. این موضع علیه تنها نیرویی به کار گرفته شد که رژیم توانایی جذب آن را نداشت — فشار خارجی بر رهبران — در حالی که هیچ اقدامی برای متوقف کردن خشونت داخلی که از پیش در جریان بود، انجام نداد.

رد پای نفت را دنبال کنید. در سپتامبر ۲۰۲۵، سه ماه پیش از زمستان خونین، ایران روزانه ۲٫۱۳ میلیون بشکه نفت خام صادر کرد — بالاترین رقم ماهانه در آن سال و سطحی فراتر از اوج فشار حداکثری دولت اول ترامپ. تقریباً ۸۷ درصد این نفت به چین فروخته شد، با قیمتی ۱۰ تا ۳۰ دلار آمریکا ارزان‌تر از نفت برنت، که پول آن از طریق یک زنجیره بانکداری سایه ظرف ۴۵ روز تسویه می‌شد. FDD، اکتبر ۲۰۲۵.

چین به تنهایی حدود ۹۰ درصد نفت ایران را می‌خرد و تقریباً ۴۵ درصد بودجه دولت ایران را تأمین می‌کند — بودجه‌ای که حقوق سپاه پاسداران و بسیج از آن پرداخت می‌شود. کمیسیون روابط آمریکا و چین، نوامبر ۲۰۲۵.

شعار برای پمپ بنزین‌های غرب بود، نه جان ایرانیان.

ساختار این است: تحریم نمادهای رژیم، مجوز بشکه‌هایش. گشت ارشاد را تحریم می‌کنند و به نفتکش‌هایی که پول آن را می‌دهند مجوز می‌دهند. سپاه پاسداران را در لیست تروریستی قرار می‌دهند و سپس جریان نفتی را که با مالیاتش تجهیز می‌شود، معاف می‌کنند. ایرانیانی که در خیابان‌ها هدف گلوله قرار می‌گیرند و در زندان‌ها به دار آویخته می‌شوند، هزینه سوخت ارزانی را می‌پردازند که بقیه جهان ترجیح می‌دهد از آن بی‌بهره نماند.

سپس شعار از راه می‌رسد: نه به جنگ. گویی جنگ پیش از این آغاز نشده بود — درون ایران، علیه ایرانیان، در سال‌های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۸ و ۲۰۰۹ و ۲۰۱۹ و ۲۰۲۲ و دوباره در ژانویه ۲۰۲۶. گویی معترضان که بیرق‌های زن، زندگی، آزادی را در مراکز شهرهای خود حمل می‌کردند، به تازگی سی هزار نفر از یاران خود را به خاک نسپرده بودند. گویی چهل و هفت سال جنگ داخلی را می‌شد با پلاکاردهای غربی نادیده گرفت.

آنچه ایرانیان داخل ایران به وضوح گفته‌اند — در شهادت‌های بی‌بی‌سی و مرکز حقوق بشر در ایران — این است که شکاف کنونی یک تراژدی نیست که باید از آن اجتناب کرد، بلکه اولین گشایش در یک نسل است که از طریق آن رژیم واقعاً ممکن است سقوط کند. آنها درباره هزینه‌اش واقع‌بین هستند. آنها از جامعه بین‌المللی نمی‌خواهند که آنها را آزاد کند؛ آنها می‌خواهند که جامعه بین‌المللی از حمایت مالی از اسیرکنندگان نشان دست بردارد.

مقام‌های ایرانی نام‌برده‌شده که مسئول کشتار معترضان، شکنجه و اجرای حجاب اجباری هستند، به همراه قالب‌نامه برای نمایندگان مجلس/کنگره/پارلمان اروپا برای فشار به منظور تحریم‌های به سبک مگنیتسکی.

تحریم‌ها.

راهنمایی عملی برای فشار به دولت خود جهت اعمال تحریم‌های به سبک مگنیتسکی علیه مقام‌های ایرانی که مستقیماً مسئول کشتار معترضان، شکنجه زندانیان و اجرای حجاب اجباری هستند — با ذکر عاملان نام‌برده‌شده و قالب‌نامه برای نمایندگان شما.

چرا تحریم؟

پیگردهای قضایی مبتنی بر صلاحیت جهانی کند هستند. تحریم‌ها این‌طور نیستند. مسدودسازی دارایی‌ها و ممنوعیت سفر به سبک مگنیتسکی علیه عاملان نام‌برده‌شده — قضات، زندانبانان، فرماندهان سپاه، فرماندهان فراجا — هزینه‌های شخصی فوری تحمیل می‌کند، به مقام‌های میانی نشان می‌دهد که مشارکتشان فراموش نخواهد شد، و مسیر مستندسازی برای محاکمات آینده ایجاد می‌کند.

عاملان نام‌برده‌شده

مقام‌های زیر توسط هیئت حقیقت‌یاب سازمان ملل درباره ایران، عفو بین‌الملل، سازمان حقوق بشر ایران (IHR) و هانا به صورت عمومی نام‌برده شده‌اند. بیشتر آن‌ها پیش‌تر تحت تحریم‌های اتحادیه اروپا و/یا بریتانیا هستند؛ تعداد کمی تحت تحریم‌های آمریکا هستند؛ تقریباً هیچ‌کدام تحت

تحریم‌های کانادا یا استرالیا نیستند.

- **علی خامنه‌ای** — رهبر عالی. قدرت نهایی بر سپاه، قوه قضائیه و شورای نگهبان. تحت تحریم: آمریکا، بریتانیا.
- **حسین سلامی** — فرمانده کل سپاه از ۲۰۱۹. تحت تحریم: اتحادیه اروپا، بریتانیا.
- **غلامرضا سلیمانی** — فرمانده بسیج. تحت تحریم: اتحادیه اروپا، بریتانیا.
- **احمد رضا رادان** — رئیس فراجا از ژانویه ۲۰۲۳. ناظر بر گشت ارشاد و طرح نور ۱۴۰۳. تحت تحریم: اتحادیه اروپا، بریتانیا.
- **غلامحسین محسنی اژه‌ای** — رئیس قوه قضائیه از ۲۰۲۱. شخصاً احکام اعدام متعدد معترضان را تأیید کرده است. تحت تحریم: اتحادیه اروپا، بریتانیا.
- **ابوالقاسم صلواتی** — «قاضی مرگ» شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران. تحت تحریم: اتحادیه اروپا، بریتانیا، آمریکا.
- **محمد مقبسه** — شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران. در ژانویه ۲۰۲۴ ترور شد اما برای دعاوی مدنی مرتبط با دارایی‌هایش همچنان موضوعیت دارد.
- **اسماعیل خطیب** — وزیر اطلاعات. تحت تحریم: اتحادیه اروپا، بریتانیا.

جنگ دوازده‌روزه ژوئن ۲۰۲۵ و عملیات خشم حماسی ۲۰۲۶: چرا بسیاری از ایرانیان از حملات خارجی به جمهوری اسلامی استقبال کردند، سوابق هدف‌گیری چه نشان می‌دهد، و غیرنظامیانی که به هر حال کشته شدند.

دو بار در هشت ماه، اسرائیل و ایالات متحده از هوا به جمهوری اسلامی حمله کردند: جنگ دوازده‌روزه ژوئن ۲۰۲۵، و عملیات خشم حماسی که در ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ در حالی آغاز شد که حکومت هنوز در خیابان‌های خود به معترضان شلیک می‌کرد. در بیشتر کشورها چنین حملاتی مردم را پشت دولت متحد می‌کند. در ایران تقریباً برعکس این اتفاق افتاد — و دلیل آن موضوع این صفحه است.

آنچه رخ داد

۱۳ تا ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵	جنگ دوازده‌روزه	اسرائیل یک کارزار هوایی علیه زیرساخت‌های نظامی و هسته‌ای ایران آغاز کرد و در ساعات اولیه بخش بزرگی از فرماندهی ارشد سپاه پاسداران را کشت. هواپیماهای ایالات متحده به تأسیسات غنی‌سازی مستحکم حمله کردند. آتش‌بس در ۲۴ ژوئن برقرار شد. ناظران مستقل بیش از هزار کشته در ایران شمارش کردند که چند صد نفر از آنها غیرنظامی بودند.
دسامبر ۲۰۲۵ - فوریه ۲۰۲۶	زمستان زرشکی	میان دو کارزار، جمهوری اسلامی شهروندان خود را در مقیاسی کشت که هیچ نیروی هوایی خارجی به آن نزدیک نشد. تنها در ۸ و ۹ ژانویه ۲۰۲۶ به سپاه پاسداران دستور داده شد به جمعیت‌های غیرمسلح شلیک کند. این بستری است که ایرانیان در آن آنچه بعد آمد را داوری کردند.
۲۸ فوریه ۲۰۲۶	عملیات خشم حماسی	پس از شکست مذاکرات، ایالات متحده و اسرائیل یک کارزار مشترک آغاز کردند — حدود ۹۰۰ حمله در دوازده ساعت اول علیه پدافند هوایی، تولید موشک، و گره‌های فرماندهی سپاه و بسیج. علی خامنه‌ای، رهبر عالی، در موج‌های اولیه کشته شد. ایران با پهباد و موشک بالستیک تلافی کرد و دومین قطع سراسری اینترنت کشور را فراگرفت. سوابق فوریه را ببینید.

چرا بسیاری از ایرانیان دشمن را ندیدند

اتحاد پشت پرچم واکنش معمول به بمباران است. اینجا رخ نداد، یا دست‌کم در مقیاسی که جمهوری اسلامی انتظار داشت. تلویزیون دولتی خواستار وحدت ملی در برابر متجاوز شد؛ خیابان‌ها پاسخ ندادند. در چند شهر معترضان در همان هفته بیرون آمدند و علیه حکومت شعار دادند، نه علیه هواپیماها.

روش‌شناسی و محدودیت‌ها

منابع مورد اعتماد ما

- ایران حقوق بشر (IHR) — اسلو. منبع اصلی آمار اعدام‌ها.
- هرانا — خبرگزاری فعالان حقوق بشر — شبکه‌ای در داخل ایران. منبع اصلی آمار بازداشت‌ها.
- عفو بین‌الملل — تحقیقات در سطح پرونده و تحلیل حقوقی.
- کمیته حقیقت‌یاب سازمان ملل در امور ایران (OHCHR) — معتبرترین سند حقوقی.
- هنگاو برای مناطق کردنشین؛ کمپین فعالان بلوچ برای سیستان و بلوچستان.
- مرکز عبدالرحمن برومند (امید) — آرشیو تاریخی از ۱۹۷۹ تاکنون.
- رویترز، بی‌بی‌سی، خبرگزاری فرانسه، لوموند، آسوشیتدپرس برای عکس‌های میدانی و گزارش‌های تأییدشده.

چگونگی ثبت یک نام در آرشیو

1. مرگ، بازداشت یا حکم باید حداقل توسط دو ناظر مستقل، یا یک ناظر به همراه تأیید خانواده، یا یک سند قضایی مستند شده باشد.
2. علت مرگ باید توسط منبع ذکر شود. در مواردی که حکومت علت را رد می‌کند، هر دو روایت ثبت می‌شود.
3. عکس‌ها با رعایت مقررات استفاده منصفانه برای مستندسازی نقض فاحش حقوق بشر بازتولید می‌شوند و در صورت امکان، منبع آن ذکر می‌گردد.

آمارهای این وبسایت

وقتی می‌گوییم بیش از ۴۲,۰۰۰ کشته و بیش از ۱۰۰,۰۰۰ بازداشت شده برای زمستان سرخ ۲۰۲۵-۲۰۲۶، این ارقام گزارش‌های IHR و HRANA را تا فوریه ۲۰۲۶ جمع‌آوری می‌کند. این ارقام محافظه‌کارانه هستند — با توجه به قطعی اینترنت، اعداد واقعی بیشتر است. ارقام قیام ۲۰۲۲ که ما استفاده می‌کنیم (۵۵۱+ کشته، از جمله ۷۱ کودک؛ ۲۲,۰۰۰+ بازداشت شده) مجموع آمار IHR و عفو بین‌الملل تا فوریه ۲۰۲۳ است.

گزارش‌های تأییدکننده کلیدی (۲۰۲۶)

- بی‌بی‌سی نیوز و بی‌بی‌سی فارسی — «آشکارسازی نام‌ها و چهره‌های قربانیان سرکوب اعتراضات ایران» (۹ فوریه ۲۰۲۶). پزشکی قانونی بی‌بی‌سی فارسی هویت بیش از ۲۰۰ معترض کشته‌شده را تأیید کرد.
- بی‌بی‌سی فارسی — آرشیو تعاملی قربانیان.
- ایران حقوق بشر — ساسان آزادور، دهمین معترضی که در ۴۲ روز اعدام شد (۳۰ آوریل ۲۰۲۶).
- ایران اینترنشنال — جسد امیرحسین حاتمی ۱۸ ساله اعدام‌شده تحویل داده نشد (آوریل ۲۰۲۶).
- ویکی‌پدیا — کشتارهای ۲۰۲۶ ایران (سند دانشنامه‌ای که به‌روزرسانی می‌شود).

اصلاحات

اگر اطلاعات جدید، نام گم‌شده، تاریخ اشتباه یا اصلاحیه‌ای برای داستانی در این وبسایت دارید، به corrections@iranholocaust.org بنویسید. هر ایمیلی خوانده می‌شود.

نحوه برخورد ما با آمار تلفات متناقض

در مورد ایران، رایج‌ترین نقص در گزارش‌دهی، ارائه یک عدد واحد بدون ذکر منبع یا تاریخ است. ما هرگز ارقام ناسازگار را ادغام نمی‌کنیم. در جایی که سازمان‌ها اختلاف نظر دارند، هر رقم همراه با نهاد منتشرکننده، تاریخ آخرین تأیید و آنچه اندازه‌گیری می‌کند، ارائه می‌شود.

نوع	تعریف	مثال
تعداد تأییدشده با نام	افرادی که با نام، تاریخ و مکان توسط دو منبع مستقل تأیید شده‌اند	۷,۰۰۷ مورد مرگ با نام (هرانا، ۲۳ فوریه ۲۰۲۶)
اعتراف رسمی	رقمی که خود دولت ایران اعلام کرده است؛ به‌عنوان حداقل در نظر گرفته می‌شود، نه مجموع کل	۳,۱۱۷ (مقامات ایرانی، ۲۰۲۶)
مبتنی بر ثبت یا اسناد	برگرفته از سوابق بیمارستانی یا اسناد داخلی افشاشده	۳۰,۳۰۴ مورد مرگ ثبت‌شده در بیمارستان برای ۸ تا ۹ ژانویه ۲۰۲۶
تخمین یا ادعا	پیش‌بینی‌ها و اظهارات شخصیت‌های سیاسی یا شبکه‌ها؛ همیشه با این عنوان مشخص می‌شود	حدود ۵۰,۰۰۰ (رضا پهلوی، با استناد به شبکه‌های دیاسپورا و پزشکی)

توصیه‌ها

این توصیه‌ها برگرفته از گزارش ذکر شده در بالا هستند و خطاب به دولت‌ها، نهادهای چندجانبه و سازمان‌های جامعه مدنی با مأموریت یا ظرفیت عمل ارائه می‌شوند.

1. مأموریت تحقیقاتی مستقل بین‌المللی در مورد ایران را با اختیارات صریح در خصوص حوادث ۲۰۲۵-۲۶ تمدید کرده و منابع کافی به آن اختصاص دهید.
2. مدارک را حفظ کنید: فیلم‌های تأیید شده، سوابق پزشکی، اسناد دادگاه و سوابق دفن را بر اساس استانداردهای قابل قبول در مراحل قضایی آینده بایگانی کنید.
3. اقدامات هدفمندی را علیه فرماندهان، قضات و مقامات زندان نام‌برده شده که در کشتارها، شکنجه‌ها و محاکمات ناعادلانه منجر به اعدام نقش داشته‌اند، اعمال کنید.
4. از ابزارهای دور زدن فیلترینگ و اتصال پایدار برای کاربران ایرانی در طول قطعی‌ها حمایت کنید.
5. خانواده‌های قربانیان و بازداشت‌شدگان آزاد شده را از اقدامات تلافی‌جویانه، از جمله از طریق ویزاهای بشردوستانه سریع، محافظت کنید.
6. مواضع ملی در مورد اعدام معترضان را منتشر کرده و موارد فردی را با ذکر نام مطرح کنید.

منابع و مجموعه داده‌ها

منابع اولیه و ثانویه مورد استفاده در آرشیو، و مجموعه داده‌های قابل خواندن توسط ماشین که ارقام این گزارش از آنها استخراج شده است.

تصاویر و فیلم‌ها

عکس‌های این سایت از ویکی‌مدیا کامنز، مطالب رسمی آژانس‌ها یا سازمان‌های مستندساز تهیه شده و به صورت محلی ذخیره می‌شوند تا لینک خارجی خراب نتواند بی صدا محتوای صفحه را تغییر دهد. زیرنویس‌ها مشخص می‌کنند که چه چیزی نشان داده شده و در صورت لزوم، اینکه شناسایی توسط سازمان مستندساز انجام شده است نه توسط ما. ما تصاویر گرافیکی از اجساد را در جایی که پرتوهای از سوی خانواده وجود دارد منتشر نمی‌کنیم. از تصاویر تولیدی برای به تصویر کشیدن هیچ رویداد، شخص یا مکان واقعی استفاده نمی‌کنیم؛ در صورت تولید تصویر، برچسب‌گذاری می‌شود.

ترجمه

صفحات به ۴۱ زبان منتشر می‌شوند. ترجمه‌ها با کمک ماشین انجام و سپس از نظر اصطلاحات، نام‌ها و ارقام بررسی می‌شوند که هرگز به اعداد متفاوت بومی‌سازی نمی‌شوند. در جایی که صفحه ترجمه‌شده از نسخه اصلی انگلیسی عقب‌تر است، نسخه انگلیسی نسخه مرجع محسوب می‌شود. خطای ترجمه را به آدرس تصحیحات گزارش دهید؛ ذکر محل و URL کافی است.

استقلال و تأمین مالی

این سایت هیچ بودجه‌ای از هیچ دولت، حزب سیاسی، سازمان تبعیدی — از جمله مجاهدین خلق و شورای ملی مقاومت ایران — یا حامی تجاری دریافت نمی‌کند. هیچ تبلیغاتی ندارد و هیچ کمک مالی نمی‌پذیرد. محتوا تحت مجوز Creative Commons Attribution 4.0 منتشر می‌شود تا بدون اجازه، از جمله توسط طرف‌هایی که با آن مخالفند، قابل کپی، ترجمه و بازنشر باشد.

آنچه انجام نمی‌دهیم

- از هیچ دولت، حزب، گروه تبعیدی یا سازمان غیردولتی دستور ویراستاری نمی‌گیریم.
- تحت فشار خانواده‌هایی که حریم خصوصی می‌خواهند، نام‌ها را منتشر نمی‌کنیم.

استقلال

هیچ دولت، حزب، جناح تبعیدی، سازمان غیردولتی یا اهداکننده‌ای کنترل ویراستاری ندارد. سایت هیچ تبلیغات و هیچ کمکی نمی‌پذیرد. نگهدارندگان وقت خود را داوطلبانه صرف می‌کنند.

عکاسی و مجوزها

عکس‌های ویکی‌مدیا کامنز تحت مجوزهای اعلام‌شده با ذکر منبع بازتولید می‌شوند. تصاویر بی‌بی‌سی، رویترز، آسوشیتدپرس، ای‌اف‌پی و سپا از طریق لوموند تحت مفاد استفاده منصفانه ویراستاری برای مستندسازی نقض‌های جدی حقوق بشر، با ذکر منبع در صورت مشخص بودن، بازتولید می‌شوند.

استفاده از هوش مصنوعی

هوش مصنوعی مولد تنها برای پیش‌نویس ترجمه و ویرایش کپی مطالب دارای منبع استفاده می‌شود. هیچ نقل‌قول، تصویر یا هویت ساخته‌شده با هوش مصنوعی در این سایت وجود ندارد. هر واقعیت دارای یک منبع اولیه بررسی‌شده توسط انسان است.

خط‌مشی اصلاحیه

خطاها ظرف ۴۸ ساعت پس از تأیید اصلاح می‌شوند. اصلاحیه‌های ماهوی (نام اشتباه، علت مرگ اشتباه، تاریخ اشتباه) در انتهای صفحه مربوطه ثبت می‌شوند. به corrections@iranholocaust.org بنویسید.

دسترسی‌پذیری

همه صفحات اهداف کنتراست و کاهش حرکت WCAG 2.2 AA را برآورده می‌کنند، نسخه قابل چاپ پوستر ارائه می‌دهند و پس از یک بار بازدید به صورت آفلاین کار می‌کنند.

پاسخ کوتاه: یک مرگ تنها زمانی وارد این آرشیو می‌شود که یک نام، یک تاریخ، یک مکان و حداقل دو رشته شواهد مستقل وجود داشته باشد. هر چیز دیگر به صورت تخمین یا دامنه منتشر می‌شود، و هر رقمی در اینجا باید به عنوان کف در نظر گرفته شود — حداقلی که می‌توان اثبات کرد، نه حداکثری که رخ داده است.

پنج اصل کاری

1. کم‌شماری عمدی هر رقم اصلی، حداقل قابل اثبات است. هرگاه عدد واقعی قطعاً بیشتر باشد، این موضوع در قالب واژگان بیان می‌شود، نه اینکه در عدد ادغام گردد.
2. نام پیش از شمارش مجموعه‌ها از پایین به بالا و بر اساس افراد شناسایی‌شده ساخته می‌شوند، نه از بالا به پایین و بر اساس یک عدد ادعایی.
3. نمایش اختلاف نظر هرگاه منابع معتبر با یکدیگر تضاد داشته باشند، هر دو روایت ارائه می‌شود. خوانندگان شواهد را برای قضاوت در اختیار دارند، نه یک اجماع از پیش تعیین‌شده.
4. جداسازی واقعیت از استنباط «گشته‌شده توسط نیروهای امنیتی» و «فوت‌شده در بازداشت» ادعاهایی متفاوت با نیاز به شواهد متفاوت هستند و آرشیو یکی را به دیگری ارتقا نمی‌دهد.
5. حفاظت از زندگان جزئیاتی که می‌تواند یک شاهد زنده، پزشک معالج یا خانواده‌ای را که هنوز در ایران است شناسایی کند، حتی اگر باعث تقویت سند شود، حذف می‌گردد.

مجموعه داده‌ها

- قربانیان نامبرده — iranholocaust.org/data/victims.json
- جدول زمانی، ۱۹۷۹-۲۰۲۶ — iranholocaust.org/data/timeline.json
- حقایق کلیدی — iranholocaust.org/data/key-facts.json
- نهادهای نامبرده — iranholocaust.org/data/entities.json
- ارجاعات منابع — iranholocaust.org/data/citations.json
- داده‌های تطبیقی فجایع — iranholocaust.org/data/comparison.json

ارجاع: iranholocaust.org، «زمستان خونین: سرکوب قیام ۲۰۲۵-۲۰۲۶ در جمهوری اسلامی ایران» (September 2026 09). <https://iranholocaust.org/report.pdf>. تحت مجوز CC BY 4.0.